

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/1047/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3813209137
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3813209137.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Čupkovej a sudkýň JUDr. Aleny Záhumenskej a JUDr. Viery Škultétyovej v právnej veci navrhovateľa A., zastúpený spoločnosťou K. proti odporcom 1) M. a 2) J., o zaplatenie 1.411,39 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 12. augusta 2013, č.k. 12C/115/2013-55, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bol v prevyšujúcej časti návrh zamietnutý a rozhodnuté o náhrade trov prvostupňového konania **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi 1) náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd konanie proti odporcyni 2) z dôvodu späťvzatia návrhu podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Rozhodol na základe výsledkov vykonaného dokazovania, z ktorého mal za preukázané, že dňa 27.05.2008 uzatvoril navrhovateľ s odporcom v 1. rade Zmluvu o poskytnutí balíka produktov a služieb pre fyzické osoby, predmetom ktorej bolo poskytnutie bankových produktov v kombinácii balíka EXTRA PLUS. Dňa 23.03.2004 uzatvoril navrhovateľ s odporcom v 1. rade a s odporkyňou v 2. rade ako prístupujúcim majiteľom účtu Dohodu o prístupení k právam a záväzkom a Dodatok k Zmluve o bežnom účte číslo: XXXXXXXXXXX/XXXX, predmetom ktorej podľa navrhovateľa bolo okrem iného aj poskytnutie povoleného prečerpania k bežnému účtu odporcu v 1. a 2. rade do maximálnej výšky 30.000,- Sk. Zároveň sa odporca v 2. rade a navrhovateľ dohodli, že odporca v 2. rade splní za odporcu v 1. rade jeho pôvodný záväzok. Podpisom Zmluvy sa navrhovateľ zaviazal poskytnúť odporcom povolené prečerpanie k ich bežnému účtu. Odporcovia sa zaviazali splatiť pohľadávku navrhovateľa vzniknutú z titulu poskytnutého povolenia prečerpania najneskôr v deň konečnej splatnosti povoleného prečerpania. Dňom konečnej splatnosti sa podľa navrhovateľa rozumie jednak deň zániku povoleného prečerpania (t. j. deň zániku zmluvy, na základe ktorej bolo povolené prečerpanie odporcom k ich bežnému účtu poskytnuté alebo deň uvedený v Oznámení o poskytnutí povoleného prečerpania) alebo deň uvedený v Oznámení o zastavení povoleného prečerpania. Zároveň sa odporcovia podpisom Zmluvy zaviazali povolené prečerpanie splácať až do dňa konečnej splatnosti povoleného prečerpania formou započítania pohľadávky navrhovateľa proti pohľadávke odporcu z jeho účtu, a to vždy v momente vzniku pohľadávky odporcu z jeho účtu v rozsahu, v ktorom sa tieto pohľadávky kryjú. Pretože odporcovia využili možnosť prečerpania svojho bežného účtu v zmysle Zmluvy, avšak navrhovateľovi doteraz nevrátili finančné prostriedky, ktoré im navrhovateľ poskytol z titulu povoleného prečerpania jeho bežného účtu riadne a včas, navrhovateľ v zmysle všeobecných obchodných podmienok 19.10.2009 ukončil Zmluvu podľa jeho vyjadrenia výpoveďou. Z dôkazu s názvom Výpis II (navrhovateľ tento písomný dôkaz súdu neposkytol, rovnako ako aj všeobecné obchodné podmienky a výpoveď Zmluvy) podľa navrhovateľa jasne vyplýva, že dňa 19.10.2009 došlo k ukončeniu Zmluvy a

následne dňa 22.07.2011 k zrušeniu účtu odporcu č. XXXXXXXXXX/XXXX a k preúčtovaniu na interný účet č. XXXXXXXXXX/XXXX s názvom pohľadávka z nepovoleného prečerpania. Listom zo dňa 02.10.2009 navrhovateľ odporcovi oznámil, že na základe zmluvy uzatvorenej medzi ním a navrhovateľom, predmetom ktorej bolo poskytnutie povoleného prečerpania k jeho bežnému účtu č. XXXXXXXXXX/XXXX a v súlade s Obchodnými podmienkami navrhovateľa pre poskytovanie Úverov a Povolených prečerpaní Privátnym klientom a MIKRO podnikateľom účinnými od 01.07.2007, mu s účinnosťou od 02.10.2009 zastavili povolené prečerpanie, ktoré bolo poskytnuté k jeho účtu dňa 23.03.2004 vo výške 1.626,50 Eur. S poukazom na ust. § 52 ods. 1, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. a), b) zákona č. 258/2001 Z. z. a § 497 ods. 1 Obchodného zákonníka právny vzťah medzi účastníkmi konania, založený zmluvnou, považoval za zmluvu o úvere a súčasne za spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa mal za to, že vzhľadom na právnu úpravu zákona č. 258/2001 Z. z., účinnú v čase uzavretia zmluvy, že predmetnú zmluvu, uzavretú medzi navrhovateľom a odporcom, možno podriaďiť režimu zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia zmluvy. Považoval za potrebné uviesť, že zákon o spotrebiteľských úveroch patrí do oblasti predpisov občianskeho práva a je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku lex specialis (uvedený záver podporujú aj odkazy k textu zákona, aj keď nie presne v naznačených súvislostiach s tým, že pokiaľ určité otázky nie sú výslovne upravené zákonom č. 258/2001 Z. z., použijú sa na ich riešenie príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, vrátane všeobecných ustanovení o záväzkoch podľa prvej hlavy ôsmej časti Občianskeho zákonníka. Rovnako na spotrebiteľské zmluvy podľa § 52 až § 60 Občianskeho zákonníka je potrebné vzhľadom na ich systematické zaradenie do Občianskeho zákonníka aplikovať všeobecné ustanovenia o občianskoprávných vzťahoch. Vyplýva to i zo znenia § 54 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka, podľa ktorej možno vyvodiť, že spotrebiteľ si zmluvou nemôže zhoršiť postavenie, ktoré by inak mal pri aplikácii ustanovení Občianskeho zákonníka ako celku. V tejto súvislosti uviedol, že v zmysle § 23a ods. 2 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa účinného ku dňu uzavretiu zmluvy, na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, použijú sa primerane ustanovenia Občianskeho zákonníka. Aj táto, v čase uzavretia zmluvy platná a účinná norma, viedla za použitia výkladového pravidla „argumentum a contrario“ súd prvého stupňa podporne k záveru, že na spotrebiteľské zmluvy, ktoré boli uzavreté podľa Obchodného zákonníka, vzťahujú sa príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka (nie Obchodného zákonníka). Zdôraznil, že v zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách sa nemôžu odchýliť od ustanovení Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa (od akýchkoľvek, t. j. aj od všeobecných ustanovení, a teda i od ustanovení o premlčaní). Vzhľadom na odporcom vznesenú námietku premlčania navrhovateľom uplatneného nároku sa súd prvého stupňa zaoberal najskôr otázkou, či nárok navrhovateľa je premlčaný. Poukázal na to, že navrhovateľ si v spore uplatnil nárok na zaplatenie sumy 1.411,39 Eur s úrokom z omeškania, ktorá istina však podľa samotného navrhovateľa bola splatná dňa 02.10.2009. Dôvodil to tým, že konečná splatnosť povoleného prečerpania nastala v súlade s Oznámením o zastavení povoleného prečerpania dňa 02.10.2009. Tak, ako súd prvého stupňa uviedol vyššie, na predmetný vzťah a právo navrhovateľa súd aplikuje premlčaciu dobu podľa Občianskeho zákonníka, ktorá je trojročná. I keď účastníci uzavreli zmluvu o úvere podľa Obchodného zákonníka, ktorá ako typ zmluvy je absolútnym obchodom, zároveň táto zmluva spadá pod úpravu spotrebiteľských zmlúv podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, ako i zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Podľa názoru súdu prvého stupňa, i keď premlčanie práva zo spotrebiteľskej zmluvy nie je predmetom zmluvných dojednaní, použitie ustanovení o premlčaní podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, vzhľadom na to, že spotrebiteľská zmluva je inštitútom občianskeho práva a požíva ochranu podľa zásad občianskeho práva, je nevyhnutné. Konštatoval, že návrh vo veci samej podal navrhovateľ na súd po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty dňa 14.05.2013, preto súd prvého stupňa jeho návrh zamietol ako premlčaný. Uviedol, že keďže došlo k premlčaniu istiny, dochádza k premlčaniu aj jej príslušenstva, a to zmluvných úrokov, ktoré boli splatné spolu so splátkou istiny, ako i úrokov z omeškania. Poukázal na to, že použitie premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských zmluvách uzavretých nie podľa Občianskeho zákonníka pripustil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky napr. v uznesení sp. zn. 5MCdo 20/2009 zo dňa 25.01.2011. Z vyššie uvedených dôvodov súd návrh navrhovateľa zamietol. Mal za to, že návrh bolo potrebné zamietnuť v celom rozsahu aj z dôvodu, že navrhovateľ nepredložil súdu dôkaz o tom, akú sumu v skutočnosti odporcovi poskytol a akú časť z poskytnutých prostriedkov odporca navrhovateľovi zaplatil, na čo boli tieto platby použité (istina úveru, úroky, úroky z omeškania, poplatky a podobne), resp. navrhovateľ do vyhlásenia rozhodnutia vôbec neuviedol, z čoho pozostáva žalovaná istina. Dôvodil, že povinnosť tvrdenia je úzko spojená s dôkazným bremenom a nebolo povinnosťou súdu tvrdenia navrhovateľa vyvodzovať z

predložených neúplných listinných dôkazov. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že v konaní si náhradu trov konania uplatnil len navrhovateľ, ktorý v spore úspešný nebol, a preto mu náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku vo výroku, ktorým bol návrh zamietnutý, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal zmeny napadnutého rozsudku v tom smere, aby odvolací súd odporcovi 1) uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi žalovanú sumu s príslušenstvom. Dôvodil, že s odporcom bol a je oprávnený uzatvoriť zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa Obchodného zákonníka, pričom však jej jednotlivé ustanovenia nesmú odporovať ustanoveniam zákona o spotrebiteľských úveroch a Občianskeho zákonníka. Uvedená dohoda zmluvných strán o uzavretí zmluvy podľa Obchodného zákonníka je len potvrdením zákonnej úpravy a ustálenej judikatúry k otázke právneho režimu zmluvy o úvere a aj v prípade, ak by sa navrhovateľ s odporcom nedohodli na voľbe Obchodného zákonníka, lex generalis k zmluve o spotrebiteľskom úvere, by bol na základe uvedeného, t. j. povahy zmluvy o úvere ako absolútneho obchodu vždy Obchodný zákonník. Mal za to, že samotné dojednanie zmluvných strán, že zmluva sa riadi príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka, nie je a ani nemôže byť neprijateľnou podmienkou v zmysle Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ preto nesúhlasil so záverom prvostupňového súdu, že na vzťah medzi navrhovateľom a odporcom nemožno aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka a v tejto súvislosti považuje rozhodnutie prvostupňového súdu za nesprávne. Dôvodil, že s nesprávnym právnym posúdením ohľadom aplikácie Občianskeho zákonníka súvisí aj nesprávne právne posúdenie, týkajúce sa premlčania. Poukazoval na to, že konečná splatnosť úveru nastala dňa 02.10.2009. Návrh podal navrhovateľ na súd dňa 14.05.2013, a teda pred uplynutím 4-ročnej premlčacej lehoty, z čoho vyplýva, že právo uplatnené navrhovateľom v podanom návrhu nebolo premlčané. K tvrdeniu súdu prvého stupňa, že k návrhu navrhovateľ nepriložil listinné dôkazy v návrhu uvedené ako výpisy z úveru odporcu, všeobecné obchodné podmienky, obchodné podmienky, úverové podmienky a výpis ohľadom aktuálneho stavu výšky peňažného zostatku, ktoré preukazujú unesenie dôkazného bremena zo strany navrhovateľa, takéto tvrdenie považuje za nepravdivé, čo potvrdzuje potvrdenie súdu prvého stupňa o prijatí podania spolu so všetkými uvedenými prílohami. Záverom poukázal na skutočnosť, že odporca nikdy nespochybnil existenciu nároku navrhovateľa, preto súd prvého stupňa neprímerane zvýhodnil stranu odporcu. Súd prvého stupňa konal svojvoľne a dospel k arbitrárnemu rozhodnutiu, keď bez relevantného odôvodnenia návrh navrhovateľa zamietol.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadril.

Krajský súd preskúmal vec v medziach podaného odvolania a jeho dôvodov v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné v napadnutej časti vo výroku, ktorým bol návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý, podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdiť.

Predmetom preskúmania odvolacím súdom nebol výrok, ktorým súd prvého stupňa konanie proti odporkyni 2) z dôvodu späťvzatia návrhu zastavil. Rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti nebol napadnutý odvolaním, nadobudol právoplatnosť, a preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti nepreskúmaval (§ 206 O.s.p.).

V prejednávanej veci navrhovateľ ako odvolací dôvod uplatnil odvolací dôvod uvedený v ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., t. j. že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávne právne posúdenie veci videl v tom, že súd prvého stupňa na daný vzťah aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní, hoci podľa navrhovateľa mal aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že vzťah medzi navrhovateľom a odporcom pôvodne vznikol na základe zmluvy o bežnom účte, uzatvorenej dňa 24.03.1993, číslo XXXXXXXXXXX/XXXX. Následne bola medzi účastníkmi dňa 23.03.2004 uzavretá dohoda o pristúpení k právam a záväzkom, ako aj dodatok č. 2 k zmluve o bežnom účte a dňa 27.05.2008 zmluva o poskytnutí balíka produktov a služieb pre

fyzické osoby, predmetom ktorej bolo okrem iného poskytnutie povoleného prečerpania. Je zrejmé, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah, nakoľko navrhovateľ pri uzatváraní zmluvy vystupoval v postavení dodávateľa, ktorého predmetom podnikateľskej činnosti je poskytovanie úverov a odporca vystupoval ako fyzická osoba - nepodnikateľ, ktorý poskytnuté peniaze použil na osobnú spotrebu. Uvedená zmluva je štandardnou formulárovou, resp. typovou zmluvou, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a že spotrebiteľ spravidla jej obsah nemení, vzhľadom na formulárovú predtlač. Teda spotrebiteľ buď prijme podmienky zmluvy, ktoré si dodávateľ sám v predstihu, teda zjavne v klude a bez časového stretu podľa svojej predstavy naformuloval, alebo zmluvný vzťah nevznikol. Nemali by byť žiadne pochybnosti, že za takéhoto stavu je spotrebiteľ z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou zmluvného vzťahu.

So vstupom do Európskej únie prijala Slovenská republika aj záväzky náležite transponovať smernice Európskej únie a v aplikačnej praxi aj naplňovať ciele týchto smerníc. V oblasti ochrany spotrebiteľa, teda aj finančného spotrebiteľa, Európska únia prijala viaceré smernice, ktoré smerujú k ochrane spotrebiteľa, pričom prevažnú väčšinu smerníc Slovenská republika preniesla do svojej legislatívy už pred vstupom do Európskej únie (napríklad zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch).

Zmyslom zavedenia osobitnej úpravy spotrebiteľských zmlúv do právnej úpravy bola zvýšená ochrana slabšieho účastníka záväzkových vzťahov, ktoré vznikajú pri predaji tovaru alebo pri poskytovaní služieb. Z tohto dôvodu právna úprava spotrebiteľských zmlúv obsahuje určité odchýlky od ostatných záväzkových vzťahov, ktoré spočívajú v zásade zmluvnej autonómie a rovnosti strán. Do právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv sa takto premieta snaha zákonodarcu vyrovnávať takýmto spôsobom faktickú nerovnováhu, ktorá vzniká tým, že na druhej strane zmluvného vzťahu je profesionálny účastník, ktorý navyše v mnohých prípadoch vystupuje ako monopolný dodávateľ, prípadne ako účastník rôznych kartelových dohôd. Novelou ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vykonanou zákonom č. 568/2007 Z. z., došlo k novému a presnejšiemu zadefinovaniu základných pojmov a tiež k zavedeniu definície spotrebiteľských zmlúv. Podľa nového znenia citovaného zákonného ustanovenia je spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva, bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom, pričom podľa odseku 4 tohto ustanovenia spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného možno vyvodit', že spotrebiteľskou zmluvou je akákoľvek súkromnoprávna zmluva, ktorá sa vyznačuje definičnými znakmi uvedenými v § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v Smernici 93/13/EHS bez ohľadu na to, či je upravená Občianskym zákonníkom, Obchodným zákonníkom alebo iným osobitným zákonom. V ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka je zakotvené pravidlo o spôsobe aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských zmluvách. Zákon tu predpisuje povinnú aplikáciu tých ustanovení zákona, ktoré upravujú právne vzťahy, ktorých je spotrebiteľ účastníkom, ale len za podmienky, že tieto ustanovenia sú v prospech spotrebiteľa. Z ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že aj keby spotrebiteľ v spotrebiteľskej zmluve súhlasil, aby sa právny vzťah s dodávateľom riadil na základe ustanovenia § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka režimom Obchodného zákonníka, nemôže si privodiť zhoršenie svojho právneho postavenia, ktoré mu garantuje Občiansky zákonník, najmä prostredníctvom svojich ustanovení o spotrebiteľských zmluvách. Právna úprava spotrebiteľských zmlúv sa dotýka aj právnej úpravy zmlúv, ktoré dodávateľia uzavreli so spotrebiteľmi pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 250/2007 Z. z., ktorý s účinnosťou od 01.01.2008 nahradil ustanovenie § 52 Občianskeho zákonníka novým znením. Prechodné ustanovenie, ktoré zavádza nepravú spätnú pôsobnosť tohto zákona, je obsiahnuté v ustanovení § 879j Občianskeho zákonníka.

Odvolačiaci súd sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu, že v predmetnej veci je potrebné aplikovať v otázke premlčania predpisu občianskeho práva, ktoré sú pre spotrebiteľa priaznivejšie a na vznesenú námietku premlčania aplikovať ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Keďže z vykonaného dokazovania vyplynulo, že navrhovateľ svoj nárok uplatnil na súde po uplynutí 3-ročnej premlčacej lehoty, súd po prihladnutí k vznesenej námietke premlčania správne tento nárok navrhovateľa zamietol.

Z dôvodu, že súd prvého stupňa posúdil námietku premlčania správne a správne návrh zamietol, ďalším dôvodom zamietnutia návrhu - neunesením dôkazného bremena navrhovateľa sa odvolací súd ďalej nezaoberal.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1, 2 O.s.p. tak, že odporcovi 1), ktorý bol v odvolacom konaní plne úspešný, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si ju zákonom predpísaným spôsobom neuplatnil.

Rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e p r í p u s t n é .